

Η ΜΕΓΑΛΗ ΑΦΥΠΝΙΣΗ

Η Ελλάδα
7^{ος} – 5^{ος} αιώνας π. Χ.

Από την Αρχαϊκή στη
Κλασική Τέχνη

Επιμέλεια παρουσίασης
Μαρία Στάμου
Για το Μουσικό Σχολείο Χανίων

Η κáθοδος των Δωριέων (1000 π.Χ) – Αρχαϊκή εποχή (7ος–6ος π.Χ.)

Ποιοι ήταν οι Δωριείς;

Πολεμικές φυλές που κατέκλυσαν
την Ελλαδική χερσόνησο.

Η Τέχνη τους;

Στους πρώτους αιώνες της
κυριαρχίας τους η Τέχνη τους ήταν
τραχιά & πρωτόγονη. Τα έργα τους
άκαμπτα, όπως τα Αιγυπτιακά. Τα
αγγεία διακοσμημένα με απλά
γεωμετρικά σχήματα κι αν κάποτε
υπάρχει παράσταση αποτελεί κι
αυτή μέρος του αυστηρού σχεδίου.

Ο αμφορέας του Διπύλου
Αγγείο γεωμετρικού
ρυθμού
700 π.Χ.

Η αρχιτεκτονική των Δωρικών ναών

- ❖ Ο Δωρικός είναι αρχιτεκτονικός ρυθμός γεμάτος απλότητα & σαφήνεια.
- ❖ Κτίρια χωρίς τίποτα το περιττό.
- ❖ Το 600 π.Χ. οι Έλληνες άρχισαν να αντιγράφουν αυτά τα απλά, ξύλινα κτίρια σε πέτρα.

Αποτέλεσμα :

- ❖ Αρχιτεκτονικές κατασκευές με χαρακτηριστικά την απλότητα & την αρμονία του συνόλου
- ❖ Αν και πρόκειται για ναούς μεγάλους κι εντυπωσιακούς δεν είναι κολοσσιαίοι, όπως τα Αιγυπτιακά κτίρια.

Η εξέλιξη αυτή καρποφόρησε την πιο μεγάλη και πιο εκπληκτική επανάσταση σ' όλη την ιστορία της Τέχνης!!

Τόπος : Αθήνα

Χρόνος: περίπου 600 π. Χ.

Η εξέλιξη της γλυπτικής

Οι Έλληνες γλύπτες άρχισαν να φτιάχνουν αγάλματα με αφετηρία τα Αιγυπτιακά πρότυπα.

Άρχισαν, όμως, να πειραματίζονται!! Κάθε Έλληνας γλύπτης ήθελε να βρει τον τρόπο, με τον οποίο αυτός θα παρίστανε ένα συγκεκριμένο σώμα.

Οι γλύπτες στα εργαστήριά τους δοκίμαζαν νέες ιδέες και νέους τρόπους να αναπαραστήσουν το ανθρώπινο σώμα.

Απολειτουργούσαν κάθε καινοτομία

Οι αδελφοί Κλέοβις & Βίτων,
650–590 π. Χ.
Πολυμήδης ο Αργεῖος

εξέλιξη

πειραματισμό

καινοτομίες

Υποκειμε-
-νικό
στοιχείο

Νέες
ιδέες+
τρόποι

ανακαλύψει

Επανάσταση στην Τέχνη!!

Μελέτησε τη ζωγραφιά πάνω στο αγγείο για να απαντήσεις στις ερωτήσεις:

- ✓ Οι δυο μορφές παριστάνονται προφίλ/ανφάς.
- ✓ Τα μάτια φαίνονται σα να τα βλέπεις από μπροστά/από το πλάι.
- ✓ Τα σώματα είναι σχεδιασμένα με τον Αιγυπτιακό τρόπο; Έχουν τη σαφήνεια & την ακαμψία της Αιγυπτιακής Τέχνης;
- ✓ Τους Αιγύπτιους ενδιέφερε να δείξουν όλα τα πράγματα που ήξεραν ότι υπήρχαν γύρω. Συμβαίνει το ίδιο κι εδώ; (Που είναι το αριστερό χέρι του Αχιλλέα;)

Σπάει ο παλιός κανόνας!!

Ο καλλιτέχνης άνοιξε να βασίζεται σε ότι βλέπει!

Ο Αχιλλέας & ο Αίας παίζουν τους πεσσούς, 540 π. Χ.

Οι ζωγράφοι ανακάλυψαν το πιο σημαντικό απ' όλα:

τη βράχυνση των μορφών,

δηλαδή τα αντικείμενα μικραίνουν προς τα πίσω θάροντας προοπτική τους να αποδώσουν το βάθος.

του πολεμιστή. Είναι σχεδιασμένο ανφάς, όπως γινόταν για χιλιάδες χρόνια από τους Αιγύπτιους; Και το αριστερό;

Ήταν συνταρακτική για την ιστορία της Τέχνης η στιγμή (500 π.Χ.) που ο καλλιτέχνης τόλμησε για πρώτη φορά να σχεδιάσει ένα πόδι, όπως φαίνεται από μπροστά.

Ο αποχαιρετισμός του πολεμιστή, 510–500 π. Χ.

Η μεγάλη επανάσταση της Ελληνικής Τέχνης

η ανακάλυψη της φυσικής μορφής &
της βράχυνσης

συνέβη σε μια εποχή που θεωρείται η πιο
εκπληκτική στην ανθρώπινη ιστορία
Γεννιούνται επίσης

Θέατρο

φιλοσοφί
α

επιστήμη

δημοκρατί

Που; Στην Αθήνα

Πότε; το 500 π.Χ.

Αρχιτεκτονική: Χτίζονται λαμπροί ναοί από
μάρμαρο όπως ο Παρθενώνας στην Ακρόπολη των
Αθηνών , 450 π.Χ. (Ικτίνος)

..και ο ναός του Δία στην Ολυμπία

Κτισμένοι με μια
λαμπρότητα & μια
ευγένεια που δεν
είχε γνωρίσει ως
τότε ο κόσμος

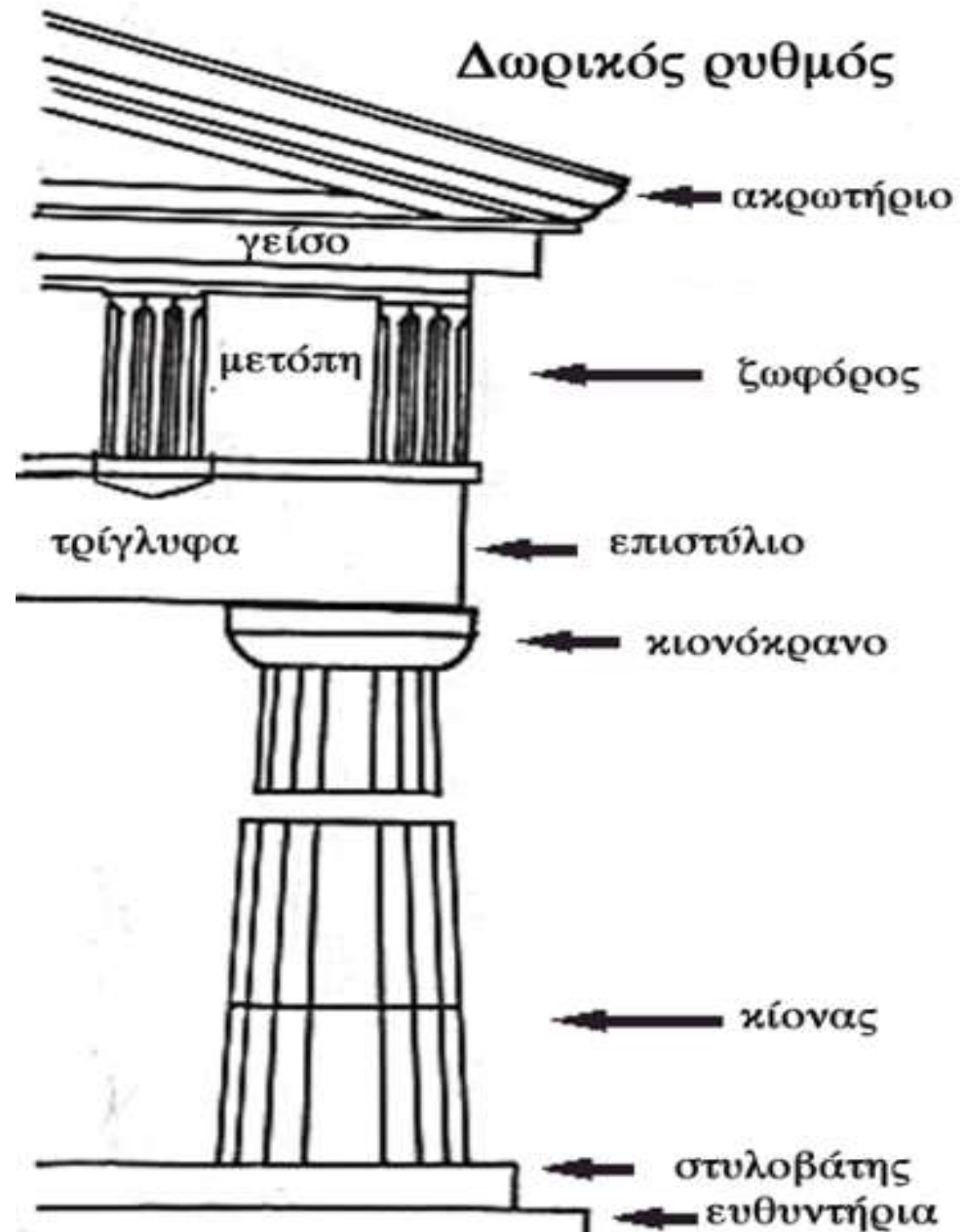
Είναι ο αρχαιότερος
ναός. Άρχισε να
χτίζεται το 470 π.Χ. &
τελείωσε το 457. Ο
σεισμός που έγινε τον
6ο π.Χ. αιώνα

κατέστρεψε το ιερό

Δωρικός Ρυθμός

Δωρικός Ρυθμός
ονομάζεται
στην αρχαία ελληνική
αρχιτεκτονική, και
ειδικότερα στη
ναοδομία, ο ρυθμός
εκείνος που
διακρίνεται για
*τη λιτότητα,
*την αυστηρότητα και
*τη μνημειακότητά
του
από τον πιο
διακοσμητικό

Δωρικός ρυθμός – Κυριότερα

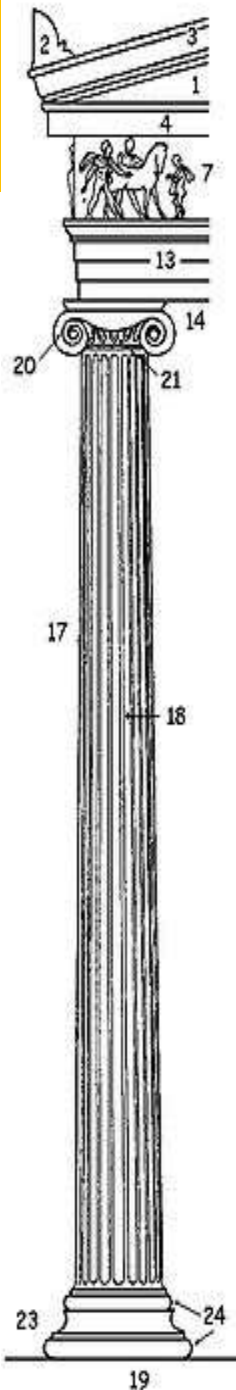
χαρακτηριστικά

Ο Δωρικός ρυθμός αποτελείται από διαφορετικά μέρη. Ξεκινώντας από κάτω, παρατηρούμε ότι ο δωρικός ρυθμός δεν έχει βάση. Συνεχίζοντας ανοδικά, ο κίονας έχει ραβδώσεις που καταλήγουν σε μύτες (ακμές).

Ιωνικός ρυθμός

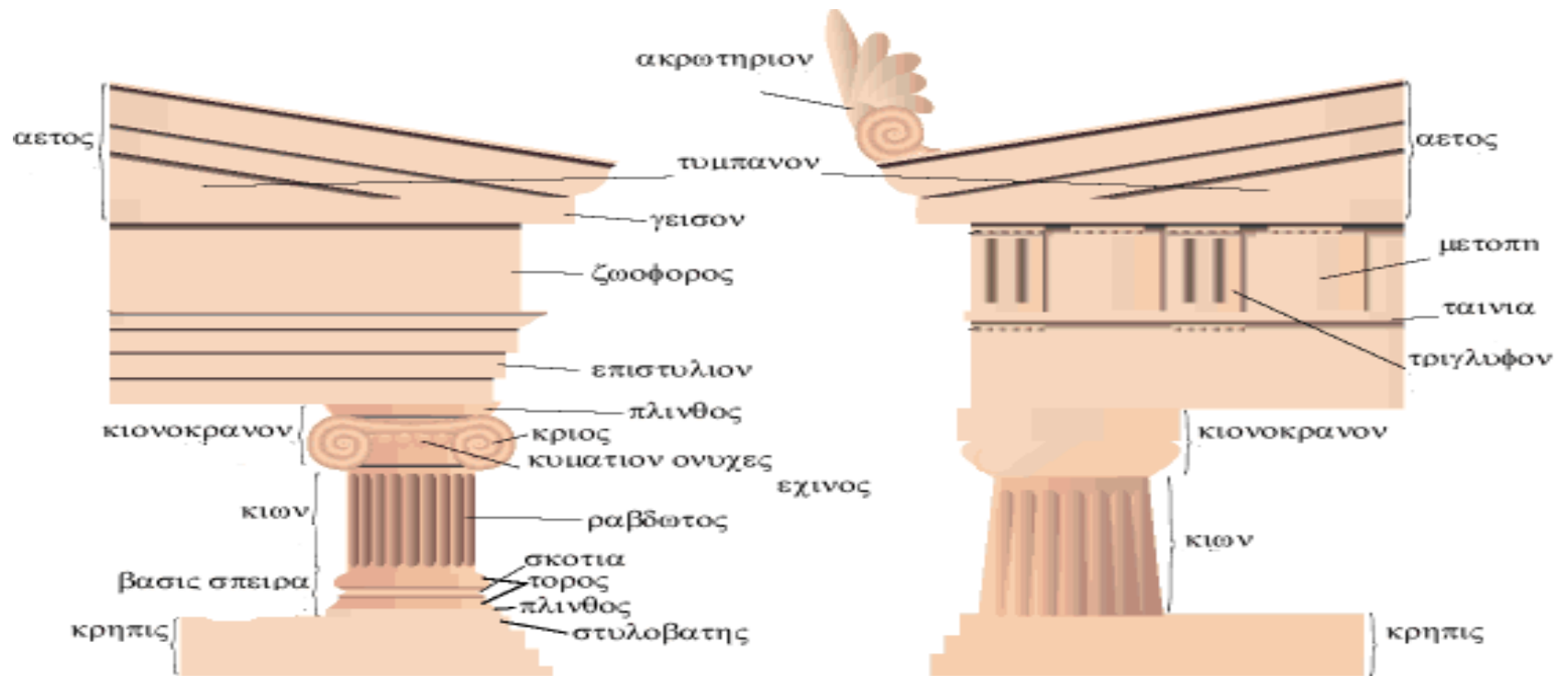
Οι κίονες του Ιωνικού ρυθμού είναι λιγότερο ρωμαλέοι & δυνατοί. Μοιάζουν με λεπτούς κορμούς & το κιονόκρανο δεν είναι πια ένα απλό αστόλιστο μαξιλάρι. Είναι πλούσια διακοσμημένο στα πλάγια με έλικες. Τα κτίρια αυτά, με τις εξαίσια επεξεργασμένες λεπτομέρειες, δίνουν μια εντύπωση άπειρης χάρης & άνεσης.

Το Ερέχθειο στην
Ακρόπολη των
Αθηνών
(420-405 π.Χ.)
Ένας από τους
σπουδαιότερους
ναούς Ιωνικού
στυλίου

Ιωνικός & Δωρικός ρυθμός

Η γλυπτική; Γυπτά με μεγαλείο, μεγαλόπρεπη γαλήνη & δύναμη

*Οι αρχαίοι κανόνες
τηρούνται από τους
γλύπτες... δεν είναι
όμως πια εμπόδιο
που περιορίζει την
ελευ-θερία του
καλλιτέχνη

*Οι γλύπτες
μελετούν την
ανατομία του
ανθρώπινου σώματος
για να συνθέσουν μια

πειστική εικόνα της

Τα μήλα των εσπερίδων, Μαρμάρινο τμήμα από
το ναό του Δία στην Ολυμπία, Αρχ. Μουσείο

Η πειστική μορφή ενός
ανθρώπινου πλάσματος με
εξάισια απλότητα και
ομορφιά

Χαρακτηριστικό
της Τέχνης αυτής:

Η Ε
μορ

Ο Ηνίοχος των Δελφών,
Ορειχάλκινο άγαλμα, 475 π. Χ.

Ο καλλιτέχνης του 5^{ου} αι. πέρασε
από το σχηματικό, το γεωμετρικό
& την αφαίρεση στο νατουραλισμό
(natura > nature > νατουραλισμός)

Ο καλλιτέχνης του 5^{ου} αι. προσπαθεί
να αποδώσει τη φύση, όχι όμως όπως
είναι πραγματικά, αλλά όπως θα
έπρεπε να είναι, εξιδανικευμένη.
Εξιδανίκευση= κοντά στο ιδανικό

Κοιτάξτε τον κούρο & την κόρη

Οι ιδιότητες που έχει ο αρχαϊκός κούρος είναι ιδιότητες που μόνο ο θεός μπορεί να έχει:

κάλος, συμμετρία,
αρμονία, ισορροπία,
αιώνια νιάτα.

Στην τέχνη της αρχαίας Ελλάδας, για πρώτη φορά, εισάγονται οι αισθήσεις και τα έργα αποκτούν «χρώμα» και συναίσθημα, όπως η κόρη που έχει χαραγμένο στο πρόσωπό της ένα ελαφρύ χαμόγελο γνώσης – το γνωστό μειδίαμα – που δε συναντάμε σε κανένα αιγυπτιακό γλυπτό.

Ο Μύρωνας απέδωσε εκπληκτικά
την εντύπωση της **κίνησης**

Ένταση, ανατομική
σπουδή,
έντονη κίνησης

Ο Δισκοβόλος του Μύωνα , 450 π.Χ.
Ρωμαϊκό αντίγραφο, Εθν. Ρωμαϊκό Μουσείο,

Αθηνά Παρθένος (αντίγραφο) Φειδίας, 5^{ος} αι.π.Χ. Εθν. Αρχαιολ. Μουσείο

*Το πρωτότυπο χρυσελεφάντινο άγαλμα της Αθηνάς που κοσμούσε την Ακρόπολη θεωρείται ένα αριστούργημα της γλυπτικής τέχνης της αρχαίας Ελλάδας.

* Είναι από μάρμαρο της Πεντέλης. Παριστάνει την Θεά Αθηνά.

*Χαρακτηριστικά του είναι η μεγαλοπρέπεια, η φιλειρηνικότητα, αλλά και η πολεμική υπεροχή. Βρίσκεται σε εγρήγορση, αλλά όχι σε μάχη, αφού ο πολεμικός της εξοπλισμός είναι κοντά, αλλά όχι σε χρήση.

*Το γνήσιο έργο του Φειδία, που είχε γύρω στα 12 μέτρα ύψος και ήταν ντυμένο με περίπου 1.400 κιλά χρυσάφι και άφθονο έβενο, εδραίωσε και καλλιτεχνικά την φήμη του χρυσού αιώνα του Περικλή.

Τα γλυπτά του Παρθενώνα
καθρεφτίζουν τη νέα ελευθερία της
κίνησης με τον πιο θαυμαστό τρόπο !!!

Ανατολικό αέτωμα, Βρετανικό
Μουσείο

Άγαλμα Ήρας, Μουσείο Ακρόπολης

Άλογο Σελήνης, Δυτικό Αέτωμα, Βρετανικό Μουσείο

Παραστάσεις από τη νότια μετώπη του Παρθενώνα

Αριστερά: Ολόγλυφα αγάλματα από τα αετώματα του Παρθενώνα.. Δεξιά: ανάγλυφες Αιγυπτιακές παραστάσεις. Πόση απόσταση έχει διανυθεί από το αιγυπτιακό ανάγλυφο δεξιά στο έργο Τέχνης αριστερά όσον αφορά την κίνηση;

Καινοτομίες της κλασικής Τέχνης

- 1) Η βράχυνση των μορφών!
- 2) Η ανακάλυψη της φυσικής μορφής!
- 3) Η κατάκτηση της κίνησης!
- 4) Η μελέτη της ανατομίας του ανθρώπινου σώματος για να συνθέσουν οι καλλιτέχνες πειστικές εικόνες της ανθρώπινης μορφής!
- 5) Καταφέρνουν να καθρεφτίσουν την εσωτερική ζωή των μορφών, τα συναισθήματά τους, τη «λειτουργία της ψυχής», όπως έλεγε κι ο Σωκράτης.
- 6) Αλλάζει ο ρόλος του καλλιτέχνη. Είναι ασύγκριτα μεγαλύτερος από το ρόλο του Αιγύπτιου καλλιτέχνη! Δεν είναι πια εργάτης. Είναι «δημιουργός».

Η Καρυάτιδα που λείπει από
το Μουσείο της Ακρόπολης
& ο Διόνυσος από το
ανατολικό αέτωμα του
Παρθενώνα

Στο Βρετανικό
Μουσείο
Ελγίνου Μάρμαρα